

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
Імені адмірала Макарова
ПЕРВОМАЙСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії НУК

Євген ТРУШЛЯКОВ

« » 2025 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту при прийомі на навчання
для здобуття ступеня вищої освіти магістра

Спеціальність Економіка та міжнародні економічні відносини

Освітня програма Економіка

Первомайськ 2025

Програму фахового іспиту розроблено робочою групою магістерської освітньої програми «Економіка»

Гарант ОП

Лілія ФІЛІПШІНА

Програма обговорена та узгоджена на засіданні Вченої Ради Первотомського навчально-наукового інституту НУК протокол №7 від 27 березня 2025 р.

Голова Вченої Ради

Лілія ФІЛІПШІНА

Програму розглянуто та затверджено рішенням приймальної комісії від 28 березня 2025 р. протокол № 6

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Аркадій ПРОСКУРІН

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Фаховий іспит спрямований на комплексну перевірку рівня професійних знань з метою конкурсного відбору вступників при вступі до Первомайського навчально-наукового інституту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С 1 Економіка (освітньої програми Економіка).

Кожен екзаменаційний білет сформований у вигляді тесту, який складається з 50 завдань. До кожного із завдань пропонуються чотири варіанта відповіді, один з яких є вірним.

Тривалість проведення фахового іспиту 120 хвилин. Результат фахового іспиту оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Мінімальна оцінка з фахового іспиту для участі в конкурсному відборі становить 100 балів.

Критерії оцінювання, структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників відповідають «Положенню про організацію прийому до Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова при вступі на навчання на основі раніше здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) у 2025 році».

МІКРОЕКОНОМІКА

1. Предмет мікроекономіки 2. Мікроекономіка в системі економічних наук. 3. Методи мікроекономічного аналізу. 4. Мікроекономіка та її основні характеристики. 5. Нормативна і позитивна мікроекономіка. 6. Модель попиту: функція, графік, фактори зміни. 7. Модель пропозиції: функція, графік, фактори зміни. 8. Ринкова рівновага та механізм її встановлення. 9. Метод порівняльної статистики у аналізі ринкової рівноваги. 10. Стабільність рівноваги та її нестандартні випадки. 11. «Павукоподібна модель» як динамічна модель ринкової рівноваги. 12. Основні засоби державного регулювання ринку. 13. Поняття еластичності та методи її вимірювання. 14. Цінова еластичність попиту. 15. Нецінова еластичність попиту. 16. Цінова еластичність пропозиції. 17. Еластичність та сумарний виторг фірми. 18. Корисність. Закон спадної граничної корисності. 19. Споживацькі переваги та криві байдужості. 20. Гранична норма заміщення. 21. Бюджетні обмеження споживача. 22. Рівновага споживача. 23. Кардиналістська теорія корисності. 24. Ординалістська теорія корисності. 25. Споживчий вибір, його основні правила та особливості. 26. Реакція споживача на зміну доходу. Крива «дохід-споживання». 27. Криві Енгеля. 28. Реакція споживача на зміну ціни. 29. Побудова, аналіз та використання кривої «ціна-споживання». 30. Ефект доходу та ефект заміщення за Дж.Хіксом та Є.Слуцьким. 31. Парадокс Гіффена. 32. Виробнича функція та її види. 33. Виробництво з одним змінним фактором. 34. Виробнича функція в довгостроковому періоді. 35. Ізокванта та її особливості. Гранична норма технологічного заміщення. 36. Ефект масштабу виробництва. 37. Концепція витрат виробництва. 38. Види витрат виробництва. 39. Функція витрат. 40. Ізокошта та її властивості. 41. Рівновага виробника. 42. Витрати фірми в короткостроковому періоді. 43. Витрати виробництва в довгостроковому періоді. 44. Теорія ринкових структур. 45. Основні риси ринку досконалої конкуренції. 46. Економічна стратегія конкурентної фірми в короткостроковому періоді. 47. Правила максимізації прибутку фірмою. 48. Конкурентна фірма в довгостроковому періоді. 49. Ефективність конкурентного ринку. 50. Характерні риси чистої монополії. 51. Бар'єри для вступу на монополійний ринок. 52. Ціноутворення монополії. 53. Максимізація прибутку монополістом у короткостроковому і довгостроковому періоді. 54. Цінова дискримінація: поняття, умови та види. 55. Економічні наслідки монополії. 56. Антимонopolна політика та її особливості в Україні. 57. Основні риси олігополії. 58. Ціноутворення олігополії у короткостроковому періоді. 59. Некооперативна та кооперативна поведінка фірм-олігополістів. 60. Основні моделі і стратегії фірм-олігополістів. 61. Ефективність і соціально-економічні наслідки олігополії. 62. Сутність монополістичної конкуренції. 63. Максимізація прибутку в умовах монополістичної конкуренції. 64. Нецінова конкуренція. 65. Монополістична конкуренція та ефективність. 66. Теорія граничної продуктивності та попит на ресурси. 67. Зміни у попиті на ресурс. 68. Оптимальне співвідношення ресурсів. 69. Правило мінімізації витрат при використанні

ресурсів. 70.Правило максимізації прибутку при використанні ресурсів. 71.Ціноутворення на ринку ресурсів. 72.Визначення заробітної плати. 73.Формування заробітної плати на ринку досконалої та недосконалої конкуренції. 74. Ринок землі та його особливості. Сутність та механізм формування економічної ренти. 75.Позичковий відсоток як дохід на фактор капіталу. 76.Економічний і нормальний прибуток. 77.Аналіз часткової та загальної рівноваги. 78.Діаграма Еджворта. 79.Ефективність виробництва. 80.Обмін та ефективність розподілу

МАКРОЕКОНОМІКА

1. Місце макроекономіки в економічній науці. Основні проблеми макроекономіки і їх взаємозв'язок. 2. Сутність макроекономічної політики і її види. Інструментарій і головні задачі макроекономічного аналізу. 3. Генеза та основні школи макроекономічної теорії. 4. Модель взаємодії основних суб'єктів макроекономіки. 5. Основні макроекономічні показники. Валовий випуск, кінцева і проміжна продукція. 6. Валовий внутрішній продукт і валовий національний продукт. Номінальний і реальний ВВП. 7. Розрахунок ВВП за доходами. 8. Розрахунок ВВП за витратами. 9. Сутність і структура економічного циклу. 10. Види економічних циклів і причини циклічних коливань. 11. Індикатори циклічних коливань в економіці. Антициклічна політика держави. 12. Причини і види безробіття. Природний рівень безробіття. 13. Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон Оукена. 14. Основні напрямки державного регулювання ринку праці. 15. Інфляція, її темп і види. 16. Інфляція попиту й інфляція витрат. 17. Соціально-економічні наслідки інфляції. 18. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса в короткостроковому і довгостроковому періоді. 19. Економічна політика в умовах інфляції й антиінфляційні заходи. 20. Сукупний попит і його відмінність від індивідуального попиту. Крива сукупного попиту. 21. Нецінові фактори сукупного попиту. 22. Сукупна пропозиція. Крива сукупної пропозиції. 23. Нецінові фактори сукупної пропозиції. 24. Механізм досягнення рівноваги в економіці на окремих відрізках кривої сукупної пропозиції. 25. Класична модель макроекономічної рівноваги. 26. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги. 27. Модель макроекономічної рівноваги $AD - AS$. 28. Інвестиції і фактори інвестування. 29. Споживання і заощадження як функції доходу. Середня і гранична схильність до споживання і до заощадження. 30. Недоходні фактори споживання і заощадження. 31. Мультиплікатор витрат. 32. Необхідність і сутність макроекономічного регулювання. 33. Монетаристська теорія макроекономічного регулювання. 34. Кейнсіанський механізм державного впливу на економіку. 35. Суб'єкт, об'єкт, мети й інструменти фіскальної політики. 36. Податки: сутність, функції і види. Крива Лаффера. 37. Дискреційна й автоматична фіскальна політика. 38. Стимулююча та стримуюча фіскальна політика. 39. Механізм установа рівноваги на грошовому ринку. 40. Пропозиція грошей. Грошові агрегати. Грошовий мультиплікатор. 41. Попит на

гроші: класична і кейнсіанська теорія. 42. Банківська система. 43. Центральний банк і його роль в економіці. 44. Функції комерційних банків. Банківський мультиплікатор. 45. Номінальна і реальна процентна ставка. Формула Фішера. 46. Грошово-кредитна політика: суб'єкти, об'єкти, мета. 47. Основні інструменти грошово-кредитної політики. 48. Стимулююча і стримуюча грошово-кредитна політика. 49. Передавальний механізм грошово-кредитної політики. 50. Дилема цілей грошово-кредитної політики. Гнучка і тверда монетарна політика. 51. Політика «дорогих» і «дешевих» грошей. 52. Сутність і роль державного бюджету. 53. Бюджетний дефіцит. Способи збалансування бюджетного дефіциту. Джерела фінансування бюджетного дефіциту. 54. Державний борг: причини й економічних наслідків. Способи покриття державного боргу. 55. Ринок праці і механізм його функціонування. 56. Теорії зайнятості. 57. Показники соціального розвитку та соціальна політика держави. 58. Економічне зростання, його значення і показники. 59. Типи і чинники економічного зростання. 60. Фактори економічного зростання.

Економіка підприємства

1. Поняття, цілі та напрямки підприємства, класифікація та структура підприємств, підприємство та зовнішнє середовище його функціонування. Класифікація підприємств за різними ознаками. Поняття та форми господарських товариств. Добровільне об'єднання підприємств: принципи та цілі створення. Переваги і недоліки функціонування об'єднань підприємств.
2. Загальна характеристика ринкових відносин. Види ринків. Інфраструктура ринків. Сучасна ринкова система господарювання. Ринок як сфера товарного обліку. Принципи поведінки суб'єктів господарювання на ринку. Підприємницька діяльність як сучасна форма господарювання, договірні взаємовідносини і партнерські зв'язки у підприємництві, міжнародна підприємницька діяльність.
3. Поняття і сучасні принципи управління. Функції і методи управління. Організаційні структури підприємства та основні шляхи її удосконалення. Корпоративне управління.
4. Сутність та методологічні основи планування. Державне економічне регулювання діяльності суб'єктів господарювання, державні органи економічного регулювання: цілі, функції, структура. Прогнозування розвитку суб'єктів господарювання. Стратегія розвитку підприємства і бізнес-планування. Тактичне оперативне планування.
5. Обґрунтування виробничої програми. Сутність і основні завдання виробничої програми підприємства. Інформаційне забезпечення планування виробничої програми. Система показників виробничої програми. Планування обсягів виробництва продукції.
6. Кадри підприємства, їх склад і структура. Класифікація персоналу підприємства, кадрова політика підприємства. Оцінка персоналу як важливий елемент управління трудовим колективом. Зарубіжний досвід формування та ефективного використання трудового потенціалу фірми.
7. Продуктивність праці персоналу: сутність, методи визначення та чинники

- підвищення. Мотивація трудової діяльності. Сучасна політика оплати праці. Форми та системи оплати праці, система участі працівників у прибутках.
8. Поняття капіталу і виробничі фонди. Основні фонди підприємства, сутність, класифікація. Види оцінки вартості основних фондів. Амортизація основних фондів. Показники стану і ефективності використання основних фондів підприємства.
9. Сутність і значення оборотного капіталу. Визначення, складові елементи оборотних фондів підприємства. Нормування оборотних фондів. Показники ефективності та шляхи прискорення оборотності оборотних коштів підприємства.
10. Сутність і значення інтелектуального капіталу. Складові елементи інтелектуального капіталу. Відмінні риси інтелектуального капіталу. Фактори впливу на вартість інтелектуального капіталу. Сутнісна характеристика нематеріальних ресурсів підприємства та їхній вплив на конкурентоспроможність продукції підприємства на ринку.
11. Поняття, сутність і види інновацій, характеристика інноваційних процесів. НТП: сутність, загальні та пріоритетні напрямки. Напрямки і тенденції організаційного прогресу. Економічна ефективність технічних і організаційних нововведень. Методика визначення ефективності технічних нововведень та можливості її вдосконалення. Вплив результатів реалізації технічних нововведень на діяльність підприємства.
12. Поняття, склад і структура інвестицій. Визначення необхідного обсягу та джерел фінансування виробничих інвестицій. Формування і регулювання фінансових інвестицій. Іноземне інвестування. Оцінка ефективності виробничих і фінансових інвестицій. Чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень. Інвестиційні проекти підприємства та організацій
13. Організація операційної діяльності. Сутність і значення операційної діяльності. Типи операційних процесів, їх ознаки. Організація операційного процесу у просторі і часі. Управління процесом проектування операційної системи.
14. Сутність і характеристика техніко-технологічної бази виробництва. Складові і тенденції розвитку. Технічний розвиток виробництва. Лізинг як форма оновлення технічної бази підприємства. Сутнісна характеристика, структура і принципи організації виробничих процесів. Організаційні типи виробництва. Методи організації виробництва, форми організації виробництва.
15. Поняття, складові та завдання виробничої програми підприємства. Натуральні і вартісні вимірники виробничої програми. Планування виробничої програми підприємства. Поняття, вимірники та фактори впливу на потужність підприємства. Види виробничої потужності підприємства. Показники використання виробничої потужності підприємства.

Зовнішньоекономічна діяльність

1. Форми та види ЗЕД в Україні. 2. Суб'єкти ЗЕД та їхній правовий статус. Реєстрація суб'єктів ЗЕД. 3. Поняття, види та економічна сутність спільних підприємств. Еволюція спільного підприємництва в Українській та світовій практиці. 4. Зовнішньоекономічна діяльність України та регіону та її показники. Стратегічні напрямки розвитку ЗЕД в Україні. 5. Зовнішньоекономічна політика та державне регулювання ЗЕД. Загальна характеристика системи державного регулювання ЗЕД в Україні. 6. Органи державного управління ЗЕД в Україні та їхні функції. 7. Організації, які сприяють розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, торговельно-промислова палата та її функції. 8. Митний тариф як інструмент економічної політики країни. Класифікація митного тарифу в залежності від мети та функціональної спрямованості його використання. 9. Схема застосування імпортного мита. 10. Характеристика системи митного оподаткування. 11. Митний контроль. 12. Митне оформлення, вантажна митна декларація.

13. Класифікація нетарифних методів регулювання ЗЕД. Система кількісних обмежень експортно-імпорتنих операцій. 14. Валютні відносини та їх регулювання. Порядок використання валютних рахунків. Валютні обмеження та їх застосування. 15. Види, форми та підстави відповідальності у зовнішньоекономічній діяльності перед державою. 16. Засоби правового захисту суб'єктів ЗЕД. Заходи у відповідь на дискримінаційні і/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань (реторсії), правила їх застосування. 17. Експортно-імпорتنі, реекспортні та реімпорتنі операції. 18. Операції зустрічної торгівлі. 19. Толінг як різновид операцій зустрічної торгівлі. 20. Операції зустрічної торгівлі у рамках промислового співробітництва. 21. Орендні операції. 22. Операції з міжнародної торгівлі науково-технічними знаннями і досвідом, інженерно-технічними послугами. 23. Поняття зовнішньоекономічного договору та його правове забезпечення. 24. Договір міжнародної купівлі-продажу. 25. Бартерні договори у ЗЕД. 26. Контракти на переробку давальницької сировини. 27. Договір оренди. 28. Агентські договори. Договір консигнації. 29. Договір комерційної концесії (франчайзингу). 30. Підготовка зовнішньоекономічного договору.

Список рекомендованої літератури

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI /із змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

3. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України №996-ХІV від 16.07.1999 р. (із змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
4. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: Затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій 23.02.1998 р. № 22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87 (із змінами і доповненнями) станом на 01.01.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
8. Економіка підприємства. Підручник у 2-х томах / За ред. С.Ф.Покропивного. К.: КНЕУ, 2000-526 с.
9. Економіка і фінанси підприємства: навч. посібник/ Є.В.Крикавський.; Львів, 2013. 696 с.
10. Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів – 2-ге вид. – К: «Каравела». 2015. 568с
11. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с.
https://kneu.edu.ua/userfiles/Faculty_of_Economics_and_Administration/kmdy%20feta%20u/2017/Macro_e-lectures_2017_.pdf
12. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. К., 2010. 672 с. Макроекономіка : учебник / под ред. В.Д. Базилевича ; Киев. нац. ун-т им. Т. Шевченко. К. : Знання, 2015. 694 с.
13. Солонінко К. С. Макроекономіка: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 200 с.
14. Тюхтенко Н.А., Синякова К.М. Макроекономіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - 2-ге вид., доп. та перероб. Херсон: ОЛДІ-П